

VALO-Moedertaal: Jaarverslag 1989

gemaakt zijn van voorzetsels. Het gros van de lezers zal immers moeite hebben met 'het affe huiswerk', 'het oppe drankje' en 'de uite kachel'. Het advies om dubbele aanhalingstekens te reserveren voor citaten en enkele aanhalingstekens voor -onder andere- citaten in citaten, is precies tegenovergesteld aan zijn vroegere advies. In 1979 worden volgens Renkema de enkele aanhalingstekens het meest gebruikt (ook voor citaten); in 1989 beweert hij hetzelfde over de dubbele aanhalingstekens. Dit demonstreert nog eens het beschrijvende perspectief van Renkema. Inherent aan zo'n beschrijvend perspectief is dat de taalpraktijk de taalbeschrijver altijd een stap voor blijft.

In de inleiding van de oude *Schrijfwijzer* geeft Renkema aan dat veel klachten van lezers over teksten met tekstopbouw te maken hebben. Het is daarom jammer dat het vrij summiere hoofdstuk over tekstopbouw in de nieuwe versie niet is uitgewerkt. Renkema vindt dat schrijvers die daar het fijne van willen weten een schrijfcursus moeten volgen. Met een degelijker hoofdstuk over tekstopbouw echter, zou de *Schrijfwijzer* een complete schrijfcursus geworden zijn - en dat is nu n t niet het geval.

Deze kanttekeningen doen niets af aan het feit dat de herziene *Schrijfwijzer* een duidelijke verbetering is ten opzichte van de vorige versie. De nieuwe *Schrijfwijzer* staat met beide benen in de jaren negentig en is beter gestructureerd, uitgebreider en nog toegankelijker dan z'n voorganger. De 120000 bezitters van de oude *Schrijfwijzer* hoeven hun exemplaar niet weg te gooien. Wie er f37,50 voor over heeft, heeft aan de nieuwe *Schrijfwijzer* echter zeker geen miskoop.

Literatuur

Horst, P.J. van der, *Taal en tekst van A tot Z. Praktische handleiding voor schriftelijk taalgebruik*. Zutphen, Thieme, 1988.

In het verslagjaar heeft de VALO-M negen adviezen en een commentaar uitgebracht. Een opsomming daarvan en van de in 1989 uitgebrachte publikaties vindt u hieronder.

In principe worden alle adviesaanvragen gehonoreerd. De voorbereiding van de vakinhoudelijke adviezen vergt vaak veel tijd, mede omdat de VALO-M de ad hoc subcommissies - die zij voor het uitvoeren van bepaalde taken heeft ingesteld - zoveel mogelijk bij de adviesvoorbereiding betrekt. De voorbereiding van adviezen over planningsdocumenten van de SLO kost relatief minder tijd. In 1989 functioneerden drie subgroepen: de ad hoc subcommissies Werken aan Taalvaardigheid (ze beëindigde haar taak in juli), Taal in het kader van Intercultureel Onderwijs, en Moedertaalonderwijs en Basisvorming. Laatstgenoemde bereidde een notitie voor over moedertaalonderwijs in de eerste fase van het voortgezet onderwijs.

Voor het stimuleren en coördineren van de meningsvorming in het veld over leerplanontwikkeling voor moedertaalonderwijs, acht de VALO-M docentenconferenties en publikaties bruikbare middelen. Op 15 november heeft er een bijeenkomst plaatsgehad met leraren in het basisonderwijs. Die stond in het kader van de adviesvoorbereiding over een door de VON aangevraagd leerplanontwikkelingsproject voor moedertaalonderwijs in het basisonderwijs. Op 17 november vond een conferentie 'Interkultureel Unterricht' plaats, georganiseerd door de Katholieke Universiteit Brabant, waaraan de VALO-M medewerking heeft verleend. Interculturaliteit is een aspect van onderwijs dat in de advisering over leerplanontwikkeling naar de mening van de VALO-M veel aandacht verdient.

Mede ter verruiming van haar blik werkt de VALO-M samen met instanties die de bevordering van het (moeder)taalonderwijs tot doel hebben. In het verslagjaar is samengewerkt met Het Schoolvak Nederlands, in verband met de jaarlijkse conferentie, die gelegenheid biedt presentaties te verzorgen met betrekking tot onderzoek, beleid en onderwijspraktijk. De samenwerking met het IMEN (International Mother Tongue Education Network) is gecontinueerd. Het onderzoeksprogramma van het IMEN is onder andere gericht op het beschrijven van praktijken van moedertaalonderwijs in diverse Europese landen. Verder is de samenwerking voortgezet met de IAIE (International Association for Intercultural Education). Met deze groep bereidde de VALO-M een conferentie voor over meertaligheid.

Haar adviezen bouwt de VALO-M bij voorkeur mede op resultaten van empirisch onderzoek. Niet altijd zijn de benodigde gegevens daarvoor beschikbaar. Om die reden entameert de VALO-M regelmatig kleinschalig onderzoek. Zo is in 1989 onder andere onderzoek uitgevoerd naar het gebruik van een methode voor communicatief taalonderwijs.

Uitgebrachte adviezen en commentaren

- Advies over het 'concept-advies over het eerste ontwerp eindtermen basisvorming' van de SLO aan de minister van Onderwijs en Wetenschappen (27 januari)
- Advies over het 'Werkprogramma 1989' van de Stafafdeling Ontwikkeling (7 februari)
- Advies over het projectplan 'Handreikingen eindtermen basisonderwijs' (10 februari)
- Advies over het concept 'Terreinverkenning Spellingonderwijs' (7 maart)
- Advies over het concept-projectplan 'Nederlands VO-1 1989-1992' (20 juni)
- Advies over het concept 'Meerjarenplan 1990-1993' (21 juni)
- Advies over de concept-publikatie 'Functioneel Stellen' (31 augustus)
- Advies over de concept-publikatie '«Intercultureel» betekent veel' (31 augustus)
- Commentaar op het 'Voortgangsverslag van de Commissie Vernieuwing Eindexamenprogramma's vwo/HAVO' (14 december)
- Advies over het 'Uitvoeringsplan 1989-1990 Project Nederlands VO-s' (15 december)

Publikaties die in 1989 zijn uitgebracht

- Gurp, J. van, *Nederlands als Tweede Taal in het Voortgezet Onderwijs. Een onderzoek naar de besteding van faciliteiten ten behoeve van leerlingen uit culturele minderheidsgroepen en anderstalige leerlingen*. Enschede, VALO-Moedertaal, 1989.
- Nederlands als tweede taal op school*. Verslag van de werkconferenties Rotterdam, 12 november 1988, Utrecht, 10 december 1988. Enschede, VALO-Moedertaal/Vereniging van Leraren in Levende Talen, 1989.
- Kroon, Sjaak, Dietmar Pagel & Willem Fase (Hrsg.), *Interkultureller Unterricht. Ansichten und Erfahrungen aus Berlin-West*. Enschede, VALO-Moedertaal/Katholieke Universiteit Brabant, 1989.
- Batelaan, Pieter, & Resy Delnoy (red.), *Intercultureel onderwijs en leerplanontwikkeling*. Verslag van de adviesvoorbereidende conferentie Arnhem, 11 november 1988. Enschede, VALO-Moedertaal, 1989.
- Malmgren Lars-Göran & Piet-Hein van de Ven, *Reading Literature in Comprehensive School (Age 11-13). A speculative analysis of two events. A Swedish contribution to IMEN in accordance to the HELP model*. Enschede, VALO-Moedertaal, 1989.

Verder zijn artikelen gepubliceerd in de tijdschriften *Moer*, *Levende Talen*, *Vernieuwing*, *Spiegel* en het *Jaarboek* van de SLO.